

OBSAH

STUDIE A ČLÁNKY

S t a w s k í, Marek: Mezi Krakovem a Prahou. Kult sv. Cyrila a Metoděje v obou církevních provinciích ve svědectví liturgických textů / Between Krakow and Prague. Cult of Sts. Cyril and Methodius in Both Church Provinces Witnessed by Liturgical Texts	3
K u b í ě k, Jaromír: Národní jednoty a organizace knihovnictví v letech 1884–1919 / National Unions and the Organization of Librarianship in 1884–1919	21
P o p e l k a, Petr: Podnikatel jako národní agitátor. Hermann Brass a jeho aktivity při sčítání lidu na Zábřezsku v letech 1900–1930 / The Entrepreneur as National Agitator. Hermann Brass and His Activities in Course of the Population Census at the Zábřeh Region in 1900–1930	41
K o n e ě n ý, Karel – F r á n e k, Vilém: Český svaz pro spolupráci s Němci – Moravská zemská skupina v Brně (1940–1942). Osudy některých jejích čelných představitelů / Czech Union for Collaboration with the Germans – Moravian Land Group in Brno (1940–1942). The Fate of Several of Its Leading Representatives	69
N e ě s o v á, Denisa: Nová elita? Státní řády a vyznamenání 1951–1955 / A New Elite? State Orders and Awards in 1951–1955	101

MATERIÁLY

S e d l á ě k o v á, Hana: Formování nasavreckého panství. Od pobělohorských konfiskátů získaných Františkem de Couriers po narovnání dědictví s knížetem Janem Adamem z Auerspergu / Formation of the Nasavrky Estate. From the Post-White Mountain Confiscations Acquired by Franzis de Couriers until the Heritage Settlement with Prince John Adam of Auersperg	121
---	-----

DISKUSE

H a r t m a n n, Martina: Monumenta Germaniae Historica. Nekonečný příběh?	147
--	-----

LITERATURA

Základy

Ladislav H l a d k ý – Jana Š k e r l o v á – Pavel C i b u l k a (edd.): Korespondence T. G. Masaryk – Slované III. Jižní Slované (<i>V. Štěpánek</i>)	161
David K a l h o u s: Legenda Christiani and Modern Historiography (<i>M. Ducháček</i>)	163
Jaroslava H o f f m a n n o v á: Václav Novotný (1869–1932). Život a dílo univerzitního profesora českých dějin (<i>J. Šrámek</i>)	166
Milan D u c h á ě k: Václav Chaloupecký. Hledání československých dějin (<i>T. Borovský</i>)	169
*	
Vojtěch Š u s t e k (ed.): Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. protektorátu Čechy a Morava. Edice historických dokumentů II (<i>K. Hruza</i>)	171
Jiřina Š v e r m o v á - K o p o l d o v á: Deníček spojačky (<i>J. Břečka</i>)	172
Iryna Bohdanivna V a s y l y k et al.: Advokatura Ukrajiny: zabute i nevidome (<i>S. Balík</i>)	174
Janusz S p y r a: Biografický slovník rabínů Rakouského Slezska (<i>P. Kocman</i>)	175
Jaroslav H r d l i ě k a: Životem a dílem historika Františka Michálka Bartoše (<i>J. Křestian</i>)	176
Pamětní kniha města Pacova 1473–1712 (<i>L. Sulíková</i>)	177

Středověk a raný novověk

Václav M o u c h a – Bořivoj N e c h v á t a l – Ladislav V a r a d z i n et al.: Vyšehrad. Knížecí a královská akropole. Svědectví archeologie (<i>L. Jan</i>)	179
Kateřina P r a ž á k o v á: Obraz Polsko-litevského státu a Ruska ve zpravodajství české šlechty (1450–1618) (<i>T. Součková</i>)	181
Jiří B r ň o v j á k: Šlechticem z moci úřední. Udělování šlechtických titulů v českých zemích 1707–1780 (<i>B. Smutný</i>)	185
*	
Martin W i h o d a: Vladislaus Henry. The Formation of Moravian Identity (<i>P. Bar</i>)	189
Eva D o l e ž a l o v á et al.: Juden in der mittelalterlichen Stadt. Der städtische Raum im Mittelalter – Ort des Zusammenlebens und des Konflikt / Jews in the Medieval Town. Urban Space in the Middle Ages – a Place of Coexistence and Conflicts (<i>T. Borovský</i>)	190
Martin M u s í l e k: Patroni, klienti, příbuzní. Sociální svět Starého Města pražského ve 14. století (<i>L. Sulíková</i>)	190

Monika Jakubek - Raczkowska: Tu ergo flecte genua tua. Sztuka a praktyka religijnia świeckich w diecezjach pruskich państwa zakonu krzyżackiego do połowy XV wieku (<i>Š. Valášek</i>)	192
Vladimír Bystřický: Západní Čechy v husitských válkách (<i>E. Kutná</i>)	193
Jan Malura: Meditace a modlitba v literatuře raného novověku (<i>A. Pečínková</i>)	194
Markéta Pražáková Seligová: Život poddaných v 18. století: osud, nebo volba? K demografickým, hospodářským, sociálním a rodinným aspektům života venkovských poddaných na panství Horní Police (<i>V. Slovákova</i>)	194
Bohumír Smutný: Václav Kunžak. Zapomenutý mechanik a vynálezce z 18. století. Studie o lidech, technice a protoindustrializaci na Moravě (<i>Z. Sviták</i>)	195

Hussiana

František Šmahel: Jan Hus. Život a dílo (<i>L. Jan</i>)	197
A Companion to Jan Hus (<i>A. Kalous</i>)	201
Thomas A. Fudge: The Memory and Motivation of Jan Hus, Medieval Priest and Martyr (<i>M. Dekarli</i>)	205
Thomas A. Fudge: The Trial of Jan Hus. Medieval Heresy and Criminal Procedure (<i>P. Soukup</i>)	210
Pavel Soukup: Jan Hus; Pavel Soukup: Jan Hus. Život a smrt kazatele (<i>K. Hruza</i>)	215
Čtírad Václav Pospíšil: Husovská dilemata (<i>R. Bužek</i>)	219

19. a 20. století

Michael L. Miller: Moravští Židé v době emancipace (<i>M. Veselská</i>)	221
Kristina Kaiserová - Eduard Nižňanský - Martin Schulze Wessel (edd.): Náboženství a národ: Češi, Němci a Slováci ve 20. století (<i>E. Pučálková</i>)	224
*	
Hana Kábová: Páter Láska. Životní příběh a překladatelské dílo kyjského faráře Gustava Lásky (1848–1921) (<i>J. Křestian</i>)	227
Marita Krauss - Sarah Scholl-Schneider - Peter Fassl (edd.): Odchody a návraty. Vzpomínková kultura a životní příběhy sudetských Němců v českých zemích a Bavorsku ve 20. století (<i>L. Tomášková</i>)	228
Jan Mervart: Kultura v karanténě. Umělecké svazy a jejich konsolidace za rané normalizace (<i>J. Křestian</i>)	230

Regionalia

Libor Jan (ed.): Dějiny Brna II. Středověké město (<i>M. Čapský</i>)	232
Jiří Doležel - Jan Lacina - Josef Zápál (edd.): Tišnov. Příroda. Dějiny. Památky. Lidé (<i>L. Jan</i>)	237
*	
Josef Unger (ed.): Boleradický hrad (<i>L. Jan</i>)	241
Miloš Tajovský: Havlíčkův Brod. Fragmenty z historie (<i>J. Křestian</i>)	241
Karol Bílek et al.: Malé dějiny Sobotecka III. Kdo je kdo v dějinách Sobotecka a Dolnobousevska (<i>J. Křestian</i>)	242
Viktor Velek: Lumír 150. Sbormistři československého zpěváckého spolku „Lumír“ ve Vídni / Chorleiter des tschechoslawischen Gesangvereines „Lumír“ in Wien (<i>J. Kahuda</i>)	244

KRONIKA

Mezinárodní vědecké sympozium „Francis Dvorník – Scholar and His Work“ (<i>L. F. Peluněk</i>)	246
Od veduty k fotografii. Inscenování města v jeho historii (<i>M. Maříková</i>)	247
Násilné migrační procesy v českých zemích ve 20. století (<i>J. Křehlíková</i>)	250
První aktivity Výzkumného centra pro dějiny východní Evropy (<i>L. Vlčková Kryčarová</i>)	253
Dvůr a kancelář císaře Zikmunda jako politické centrum a sociální systém (<i>D. Kalhous</i>)	255
Proměny historické geografie: výzkum a vzdělávání (<i>A. Vyskočil</i>)	258
Seminář o kolektivních identitách nižšího kléru v době mezi Tridentinem a osvěcenstvím (<i>D. Janiš</i>)	258
Zemřel Pavel Balcárek (3. srpna 1940 – 30. září 2015) (<i>T. Knoz</i>)	261
Vzpomínka na Janu Macháčovou (5. srpna 1946 – 7. října 2015) (<i>A. Pokludová</i>)	264
Zemřel profesor František Hejl (<i>P. Boček</i>)	266
Valné shromáždění Matice moravské (<i>B. Chocholáč</i>)	267
Zpráva o činnosti Matice moravské za rok 2015 (<i>B. Chocholáč</i>)	269
Zpráva o hospodaření Matice moravské za rok 2015 (<i>J. Štouračová</i>)	272
11. sjezd českých historiků – profesní setkání historiček a historiků České republiky (13.–15. září 2017 v Olomouci): výzva k podání návrhů na panely	273

ABSTRACTS

STAWSKI, Marek

Mezi Krakovem a Prahou. Kult sv. Cyrila a Metoděje v obou církevních provinciích ve svědectví liturgických textů / Between Krakow and Prague. Cult of Sts. Cyril and Methodius in Both Church Provinces Witnessed by Liturgical Texts

The text discusses the development of the cult of Sts. Cyril and Methodius in the Czech Lands and Poland in the Middle Ages. The analysis of preserved liturgical texts indicates that the cult of the saintly brothers had political and social implications. Its traces existed in medieval Poland and in 1434 Cyril and Methodius were even nominated as the patrons of Poland. The cult was decidedly dependent on the political rapprochement between Poland and the Czech Lands and the recovering sense of membership in the community of the Slavic nations.

KEY WORDS: Cyril and Methodius, Charles IV, missal, Moravia, liturgy, the cult of saints, Slavic community, the Jagiellons, the Slavic apostles, the Slavic liturgy, Velehrad, breviary

KUBÍČEK, Jaromír

Národní jednoty a organizace knihovnictví v letech 1884–1919 / National Unions and the Organization of Librarianship in 1884–1919

In the mid-1880s, associations known as national unions formed in the Czech Lands. Their goal was to promote Czech patriotism through education as well as through the support of agriculture, crafts, and commerce. Besides organizing lectures, the most important educational activity was founding and running libraries and reading rooms accessible to wider public. National unions focused especially on nationally mixed boarder territories, in which the Czech inhabitants represented a minority. By 1913, national unions ran about two thousand libraries in their regional centres. In Silesia, two organizations performed a similar role: Matice opavská and Slezská matice osvěty lidové. Both of these organizations also succeeded in opening libraries in most of the local municipalities.

KEY WORDS: librarianship, library, the National Union, Bohemia, Moravia, Silesia

POPELKA, Petr

Podnikatel jako národní agitátor. Hermann Brass a jeho aktivity při sčítání lidu na Zábřežsku v letech 1900–1930 / The Entrepreneur as National Agitator. Hermann Brass and His Activities in Course of the Population Census at the Zábřeh Region in 1900–1930

The study focuses on the research of nationality conflicts in course of the population census in the Czech Lands in 1880–1930. On the activities of the influential north-Moravian entrepreneur Hermann Brass, the author illustrates the specific role of the nationalistically

active businessmen, who were accused of enforcement activities aimed at influencing the outcome of the census. The author analyses these activities concentrating on the relationship between entrepreneur and his workers, the measure of reliability of the press bringing information regarding the census, about the activities of the entrepreneur, about the reactions of the state authorities to the news about this pressure to influence the population census, and their attempts to correct these incidents.

KEY WORDS: Bohemian Lands, census, nationality conflicts, Czech-German relationship, Hermann Brass, Zábřeh, entrepreneur

KONEČNÝ, Karel – FRÁNEK, Vilém

Český svaz pro spolupráci s Němci – Moravská zemská skupina v Brně (1940–1942). Osudy některých jejích čelných představitelů / Czech Union for Collaboration with the Germans – Moravian Land Group in Brno (1940–1942). The Fate of Several of Its Leading Representatives

The study describes and analyses the activities of the Moravian Land Group of the Czech Union for Collaboration with the Germans in Brno, which existed in 1940–1942. The committee of MLG led by Karel Belcredi and Pavel Krippner in reality used this organization for anti-German illegal activities. Many members of this group lost their lives or were imprisoned in concentration camps. After the war the members of the Moravian Land Group faced punishment from the retribution tribunals but were able to successfully defend themselves. After February 1948 some members of the group left the country while others were persecuted in Czechoslovakia.

KEY WORDS: collaboration, resistance, retribution, Moravia, Belcredi

NEČASOVÁ, Denisa

Nová elita? Státní řády a vyznamenání 1951–1955 / A New Elite? State Orders and Awards in 1951–1955

The study focuses on the conferring of state orders and awards as means of creating a new elite in Czechoslovakia at the beginning of the 1950s. The problem is placed within a larger context of theory and contemporary image of the elites. From the methodological perspective the study represents a quantitative, cultural-historical case study.

KEY WORDS: Czechoslovakia, the 1950s, elite, state award, discourse

SEDLÁČKOVÁ, Hana

Formování nasavrckého panství. Od pobělohorských konfiskátů získaných Františkem de Couriers po narovnání dědictví s knížetem Janem Adamem z Auerspergu / Formation of the Nasavrky Estate. From the Post-White Mountain Confiscations Acquired by Franzis de Couriers until the Heritage Settlement with Prince John Adam of Auersperg

The study focuses on the territorial development of the Nasavrky estate from the beginning of the 17th century until mid-18th century, specifically until the ascent of the Auersperg family. It is based on the study of land register inscriptions and their comparison with the preserved descriptions of the estate. It also includes the genealogy of the owners, prepared on the basis of available genealogical lists, and one chapter focuses on heraldry. Using archival materials, the author moreover clarifies ambiguous information appearing in older and newer scholarly works.

KEY WORDS: Nasavrky estate, 17th–18th century, family succession, territorial development

Autoři

JUDr. Vilém Fránek
Advokátní kancelář, Masarykova 1355/12, 678 01 Blansko
vfranek@iol.cz

Prof. Dr. Martina Hartmann
Das Institut Monumenta Germaniae Historica, Ludwigstraße 16, 805 39 München
Martina.Hartmann@mgh.de

doc. PhDr. Karel Konečný, CSc.
Katedra historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Na Hradě 5,
771 80 Olomouc
karel.konecny@upol.cz

doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc.
Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Solniční 240/12, 602 00 Brno
kubicekjaromir@gmail.com

Mgr. Denisa Nečasová, Ph.D.
Historický ústav Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Arna Nováka 1, 602 00
Brno
mojeschrank@seznam.cz

doc. PhDr. Petr Popelka, Ph.D.
Katedra historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě, Reální 5,
701 03 Ostrava
petr.popelka@osu.cz

Mgr. Hana Sedláčková
Historický ústav Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Arna Nováka 1, 602 00
Brno
342674@mail.muni.cz

dr Marek Stawski
Szkoła Wyższa Przymierza Rodzin w Warszawie, Marii Grzegorzewskiej 10,
02-778 Warszawa
marhist@interia.pl